

Unelmointia keinotekoisessa luonnossa

Trooppisuus ja tropikalismi suomalaisissa vapaa-ajan kohteissa

Anna-Sofia Sysser

Trooppisuudella markkinoidaan Suomessa useita yleisökohteita. Vierailin 16 kohteessa ja havainnoin niitä moniaistisesti. Trooppisuutta luodaan ja esitetään ensisijaisesti trooppista luontoa jäljittelemällä. Keino-trooppisuuden ilmiö levittyy laajalle kulttuurissamme. Tarkastelen sitä tropikalismien (*tropicality*) kehyksessä. Historialliset, länsimaiset ja kolonialistiset näkemykset tropiikista kaikuivat nykypäivän representaatioissa. Aihe linkittyy kolonialismiin ja ympäristökriiseihin sekä länsimaisen elämäntyylin murrokseen.

Lämmin ilma ympäröi kehon, se tuntuu iholla ja hengityksessä kosteana. Kasvien tuoksut sekoittuvat nenässäni. Lähdän kiertämään polkua saamani infolapun mukaan. Runsaina kukoistavat kahvipensas, mango, orkideanurkkaus, pippuri, kaakao, peikonlehti... Välillä kasvit tuntuvat iholla, osuvat käteeni tai poskeeni. (Sisäpuutarha 1, 23.10.2017)

Kun kuljeskelen kasvitieteellisen puutarhan ”trooppisella osastolla” suomalaisessa kaupungissa, missä oikeastaan kuljen? Trooppisuus, trooppinen ja troppiikki ovat moniulotteisia käsitteitä. Tyypillisesti trooppisuus määritetään maantieteellisten faktojen kautta. Trooppinen vyöhyke sijoittuu maapallolla päiväntasaajan molemmin puolin

ja rajautuu kääntöpiireihin, pohjoisessa Kravun kääntöpiiriin ja etelässä Kauriin kääntöpiiriin (Dunlop 2008; Park & Allaby 2017). Alue on laaja ja monimuotoinen niin maisemiltaan, asukkailtaan kuin elämältään ylipäänsä: lähes puolet maailman väestöstä ja 85 % eläinten ja kasvien biodiversiteetistä sijoittuu troppiikkiin. Jopa 122 maalla on alueita

Kuva 1. Oulun kasvitieteellinen puutarha, 20.7.2020 (kuvat: Anna-Sofia Sysser).

siellä. (Tropical Data Hub, ei pvm.) Mutta trooppisuutta olisi hyvä katsoa vielä laajemmin. Kuten historioitsija David Arnold (1996, 142) esittää, tropiikkia tulisi ymmärtää käsitteellisesti, ei vain fyysisenä paikkana.

Suomi sijaitsee kaukana tropiikista. Silti – vai juuri siksi? – trooppisuuden representaatioita ja keinotekoisia ilmentymiä on täällä paljon. Artikkelissani tutkin keinotekoista trooppisuutta ja tropiikin esittämistä suomalaisissa yleisökohteissa. Käytän sanaa ”keinotrooppisuus” kuvaamaan ilmiötä, jossa trooppisuutta konstruoidaan tai luodaan keinotekoisesti. Näen ilmiön lävistävän useampia elämän osa-alueita, joista suurimpia ovat yhtäältä kaupalliset ja toisaalta tut-

kimustyöhön liittyvät puolet. Konkreettisesti paikallistan keinotrooppisuuden rakennettuihin paikkoihin tai tuotteisiin, jotka kehystetään trooppiseksi (kuten esimerkiksi Tropiclandia-kylpylä tai Trooppinen Mysli). Rajaan tutkimusaineistoni Suomeen, ”suomalais-trooppisiin” kohteisiin. Analyysissäni kysyn, miten trooppisuutta konstruoidaan suomalaisissa keinotrooppisissa yleisökohteissa ja mitä sen pohjalta voi tulkita kulttuuristamme laajemmin.

Analysoin keinotrooppisuuden ilmiötä erityisesti kuvaston ja kokemuksen kautta. *Kulttuurintutkimus*-lehdessä on monin tavoin käsitelty erilaisia yksilöön kiinnittyviä elämyksellisyyden kokemuksia sekä niiden kaupallisia ja kult-

tuurisia merkityksiä nyky-yhteiskunnassa (Teittinen 2018, 2). Aiheeni sijoittuu samaan maastoon, mutta se linkittyy myös isoihin ajankohtaisiin teemoihin, kuten ilmastonmuutokseen, kolonialismiin ja rasismiin. Ne kytkeytyvät yhteen osaksi ”viheliäisten ongelmien” vyyhtiä ja vaativat monimutkaisuutensa vuoksi monitieteistä tietoa sekä historian ja kulttuurisen kuvamme kriittistä katsomista (ks. myös esim. Kaartinen 2004, 153). Yhteen artikkeliin teemat ovat laajoja, mutta avaam joiakin näkökulmia erityisesti Suomen kontekstissa.

Tutkimukseni aihe on Suomessa tuore niin tieteessä kuin taiteessakin. Aloitin työskentelyn aiheen parissa Aalto-yliopiston maisterintutkielmassani. Siinä selvitin, että ”trooppinen” on merkittävä konstruktio Suomessa ja sitä käytetään laajasti kaupallisissa ja esteettisissä tarkoituksissa (Sysser 2018).

Trooppisuutta ja keinotrooppisuutta tarkemmin katsottaessa on tärkeää tuoda esiin, kuka sitä katsoo ja mistä näkökulmasta. Minulla ei ole kulttuurisia juuria tropiikkiin. Siksi käsitelen erityisesti suomalaista trooppisuuden kehystystä, jota suomalaisena pystyn ymmärtämään. Tietysti myös ”suomalainen” on omanlaisensa konstruktio. Suomalaisuus ei ole vain yksi yhtenäinen kulttuuri, vaan kattaa moninaisia todellisuuksia. Olen itsekin taustaltani ”monikult-

tuurinen”: vain toinen vanhemmistani on niin sanottu kantasuomalainen, mutta identifioidun suomalaiseksi. Tarkastelen keinotrooppisuuden ilmiötä tältä pohjalta ja peilaan sitä kansainväliseen keskusteluun.

Tropikalismi sekä trooppisuuden konstruktiot ja kirjavuus

Tropikalismi (tropicality) tarkoittaa länsimaista näkemystä tropiikista ja trooppisuudesta. Se kuvaa vuosisatoja jatkunutta ajattelutapaa, jossa tropiikki nähdään ”läntisen” maailman ympäristöllisenä ”toisena”. (Arnold 1996; Bowd & Clayton 2019; Driver 2009; Driver & Martins 2005; Kaartinen 2004, 11–32, 115–147.) Tässä mielessä tropikalismi edustaa samanlaista ajattelutapaa kuin *orientalismia*. Se kuvaa ajattelua, jossa läntisestä näkökulmasta maapallon itä ja sen kulttuurit, ”orientti”, määrittyy lännelle kulttuuriseksi vastakohtaksi (Said 1978). Osan maapallosta nimeäminen ”tropiikiksi” muodostui vuosisatojen myötä länsimaiseksi keinoksi määritellä jotakin kulttuurisesti vierasta ja ympäristöllisesti erilaista verrattuna lauhkean vyöhykkeen alueisiin (erityisesti Eurooppaan ja Pohjois-Amerikkaan). Länsimaisen kulttuurin näkökulmasta lauhkea vyöhyke ja sen luonto koettiin ja konstruointiin normaalinä, kun taas tropiikki ja trooppinen

luonto nähtiin normista poikkeavana, villinä ja lännen hallintaa tarvitsevana. (Arnold 1996, 142–143.)

”Tropiikki” ei siis ole vain maantieteellinen tai poliittinen tosiasia, vaan merkitysjärjestelmä, joka rakentuu katsojan omista kulttuurisista lähtökohdista (Kaartinen 2004, 120). Tropiikki on nähty binäärisesti joko paratiisina tai helvetinä (Arnold 1996, 141–168) ja toiseutta on tehty jakamalla maailma ”meihin” ja ”heihin” (Bowd & Clayton 2019). Kahtiajako linkittyy kolonialistiseen ajatteluun, jossa toinen on samaan aikaan sekä halun että pelon kohde (Kaartinen 2004, 123). Nämä ajattelutavat länsimaiden ylemmyydestä ja tropiikin alempiarvoisuudesta johtivat konkreettisiin kolonialistisiin seurauksiin, kuten trooppisten maiden valloittamiseen, niiden taloudelliseen hyödyntämiseen ja kulttuurisesti tiedon rakentamiseen trooppisen toiseutta korostan (ks. lisää kolonialismin eri muodoista esim. Lahti & Kullaa 2020, 422).

Kielitieteilijä Gavin Bowd ja maantieteilijä Daniel Clayton (2019) tutkivat tropikalismin juuria erityisesti ranskalaisen maantieteilijän Pierre Gouroun (1900–1999) työn ongelmallisuuden kautta. Tärkeänä nousevat esiin kysymykset tiedon valtasuhteista, sillä Gouroun tulkinta tropiikista oli kolonialistisesti ja imperialistisesti sävytynyttä.

(Bowd & Clayton 2019.) Tropikalismista on käyty aktiivista keskustelua myös *Singapore Journal of Tropical Geography* -julkaisussa (ks. esim. 2000, 21:1; 2004, 25:1; 2018, 39:3).

Suomessa tropikalismia on käsitelty lähinnä historioitsija Marjo Kaartinen.¹ Hän pohtii tropikalismia käyttäen aineistonaan Itä-Afrikassa matkanneiden suomalaisten matkakuvauksia 1800-luvun lopulta 1990-luvulle. Kaartinen puhuu tropikalismista mielikuvatropiikin kautta ja pyrkii avaamaan toiseksi tekemisen tekniikoita ja tapoja, jotta voimme tulla tietoisiksi länsimaisesta ja suomalaisesta katseesta vieraaseen, vieraan pelosta ja rasismista. (Kaartinen 2004, 11–32, 115–147.)

Tieteen ja kulttuurin kentillä on pyritty laajemminkin purkamaan trooppisuusdiskursseja, jotka ovat toiseuttavia ja sosiologi Chua Beng Huatin (2008, 4) sanoin, lauhkeavyöhykekeskeisiä ja kolonialistisesti suuntautuneita.² Länsimaisten kirjoittajien esittämä ajatus, että trooppiset alueet eivät soveltuisi sivistykselle ja että lauhkea vyöhyke olisi sille ideaalein, alkoi romuttua jo 1950-luvulla (Arnold 1996, 141–168). Esimerkiksi martiniquelainen kirjoittaja ja poliitikko Aimé Césaire kritisoi vuonna 1955 kolonialistista tapaa esittää trooppisia maita länsimaisesta sivilisaatiosta riippuvaisina ja nosti esimerkiksi Gouroun

väitteen, jonka mukaan suuret sivilisaatiot ovat sijoittuneet vain lauhkean vyöhykkeen maihin (Césaire 1972). Silti mainontaa ja matkailukuvastoja luodaan edelleen korostamalla trooppisuuden erilaisuutta (Driver 2009), ja trooppikalinen katse rakentuu nykypäivänään vastakkainasettelulle.

Trooppisuus on siis monella tapaa monimutkaisempi käsite kuin miten se läntisestä näkökulmasta usein nähdään. Trooppiin mahtuu valtava kirjo biodiversiteettiä, kulttuureita ja elämää. Jopa maantieteellisenä määritelmänä trooppiikki on häilyvä. Maapallon akselin liikkeen mukana siirtyvät trooppiin ”rajat” ja ilmaston lämpeneminen antavat oman lisänsä trooppiin määritelmään tai määrittelymättömyyteen. Kuten maantieteilijä Denis Cosgrove (2005, 216) kirjoittaa: ”– – trooppiikki koostuu paikoista, jotka ovat trooppisia niillä lukemattomilla tavoilla, joilla ihmiset niitä asuttavat.”³ Post-humanistisesta näkökulmasta voidaan lisätä, että myös ei-inhimilliset olennot määrittävät laajasti trooppiin elämää (esim. Hanski 2007, 127–179). Tämä heterogeenisyys haastaa yksinkertaistavaa käsitystä trooppisuudesta (Stepan 2001, 24).

Käsitykset eivät kuitenkaan ole syntyneet yksisuuntaisina prosesseina: myös trooppisen alueen taiteilijat ja tieteilijät ovat hyödyntäneet trooppisuu-

den tai tropikalismin diskursseja (Driver & Martins 2005, 4) sekä muuntaneet niitä (Aparicio & Chávez-Silverman 1997). Tästä ehkä tunnetuin esimerkki on Brasiliassa 1960-luvulla kukoistanut yhteiskunnallinen Tropicália-kulttuuri- liike (esim. Dunn 2001). Kriittisyys stereotyyppioita kohtaan ja vaihtoehtoisten narratiivien luominen näkyvät myös esimerkiksi Karibian alueella (esim. Thompson 2006; Nixon 2015).

2000-luvulla kärjistyneet sosiaalisen ja ympäristöllisen oikeudenmukaisuuden kriisit ovat nostaneet esiin kes- tämättömän suhteemme globaaliin etelään (esim. Hage 2017, 127–179; Hanski 2007; Kaijser & Kronsell 2014; Parenti 2011; Voipio 1993). Arnold esittää, että eurooppalaisten suhde trooppiin on jo pitkään ollut omiva (*appropriative*). Olivatpa syyt tieteen tekemisessä tai taloudellisen hyödyn tavoittelussa, on tärkeää nähdä, että Euroopasta on pyritty manipuloimaan ja hallitsemaan trooppisia ympäristöjä sekä niiden lajistoja ja asukkaita. (Arnold 1996, 162–168.) Tässä yhteydessä on tosin hyvä huomata myös ”eurooppalaisuus”-konstruktion moninaisuus. Eivät valta-asetelmat esimerkiksi varallisuuden, hyvinvoinnin tai tasa-arvon osalta ole tasaisia Euroopan sisälläkään.

Tropikalismin keskustelu kiinnittyy jälkikoloniaaliseen teoriaan (ks. esim.

Brah 2002; Said 1978; Spivak 1999), joka puolestaan on yhteydessä feminismiin. Niille on yhteistä pyrkimys kyseenalais- taa länsimaiset hegemoniset arvot, joi- hin kolonialismi perustuu (Kuortti, Leh- tonen & Löytty 2007, 21). Tropikalismin kritiikin nostamien ympäristökysymys- ten vuoksi näen siinä joitakin yhtymä- kohtia myös ekofeministisiin ja eko- intersektionaalisiin teorioihin, joissa tar- kastellaan yhteenkietoutuneita epätasa- arvoisuuksia ihmisen, luonnon ja ei- inhimillisen välillä (esim. Haraway 2016; Phillips & Rumens 2016; Kings 2017).

Vaikka Suomella ei ole historiaa suo- ranaisena siirtomaavaltana, kolonialis- min jäljet ulottuvat tännekin monin ta- voin, kuten Joel Kuortti, Mikko Leh- tonen ja Olli Löytty (2007) ovat osoitta- neet. Nämä jäljet saattavat kuitenkin jo- ko jäädä kokonaan näkymättömiin tai muuttua ajan myötä luonnollistetuik- si ja siksi huomaamattomiksi (mt., 113). Yksi konkreettinen esimerkki tästä löy- tyy kulutustottumuksistamme: ”Valin- tamyymälän hedelmäosastolla palelles- sa ei kuitenkaan välttämättä tule ajatel- leeksi kaikkia niitä alistussuhteita, joi- den seurauksena papaijat ja karambolat ovat nauriskansan ostettavina” (mt., 105). Esimerkki havainnollistaa, miten kolonialismin vaikutukset näkyvät arki- päiväisissä tilanteissa täällä saakka ja

nykypäivänäkin. Näiden tottumusten taustalla piilee syvempiä yhteyksiä, joiden ymmärtämiseksi keskustelulle olisi tarvetta.

Maisterityössäni *Tropical Dreams. Representations of the Tropical in Finland* (2018) tutkin trooppisuuden representaatioita ja keinotekoisista trooppista kaupallisten kohteiden ja päivittäistuotteiden kautta.⁴ Työssäni huomasin, että yleisimmin trooppisuus esitetään eksoottisena, positiivisena, aisteihin vetoavana ja paratiisillisena. ”Trooppinen” yhdistyy lomailemisen ja turistilomien mielikuviin. Toistuvimmin kuvastoissa näkyy kasvikuntaa, toisinaan myös eläinkuntaa. Ihmisiä ja kulttuureita sen sijaan ei juuri nähdä suomalais-trooppisessa konstruktiossa. Suomalais-trooppinen rakentuu valikoitujen ja essentialisoitujen elementtien pohjalle, minkä voi tulkita toiseuttavaksi. (Sysser 2018.) Tässä artikkelissa sukellan syvemmälle analyysiin.

Lomailevaa havainnointia kaikilla aisteilla

Olen valinnut aineistoni kohteet sen perusteella, että ne on joko nimetty trooppiseksi (esim. Kuusamon tropiikki), niitä kuvaillaan ja mainostetaan trooppisuudella tai niissä jäljitellään trooppisia olosuhteita. Ne ovat pääasiassa kaupalli-

sia vapaa-ajanviettokohteita, joista osassa tehdään myös suojele- ja tutkimustyötä. Aineistossani on 19 kohdetta, joista 16:ssa vierailin paikan päällä vuosina 2017 ja 2020. Havaintojani olen täydentänyt tutustumalla paikkojen verkkosivuihin tai muuhun esittelymateriaaliin. Paikat sijoittuvat eri puolille Suomea: pääkaupunkiseudulla niitä on eniten ja kaikista pohjoisin on Kuusamossa. Kaksi uusinta kohdetta on avattu vuonna 2019. Yksi kohteista oli puolestaan lopettanut toimintansa jo 2017, mutta vierailin sen ulkoalueella.

Kohteissa konstruoidaan trooppisuutta, mutta teemaan rajautuminen vaihtelee. Jotkin kohteista keskittyvät tarkasti trooppisuuteen, esimerkiksi esitelmällä vain trooppisen vyöhykkeen eläimiä, kun taas vaikkapa kasvitieteellisissä puutarhoissa esitellään muidenkin ilmastovyöhykkeiden lajeja. Olen tällaisissa tapauksissa rajannut havainnointini trooppisiin osioihin. Loin kohteista Google Maps -palvelussa virtuaalisen kartan, jonka avulla lukijan on mahdollista tutustua paikkoihin tarkemmin.⁵

Tutkin paikkoja tavalla, jossa on piirteitä etnografisesta kenttätutkimuksesta ja osallistuvasta havainnoinnista. Kutsun metodiani *lomailevaksi havainnoinniksi*. Sovellan väljästi ympäristöestetiä teoriaa ja ajattelen kohteitani esteettisinä ympäristöinä, joissa erilaiset

keholliset ja aistihavainnot kytkeytyvät emotionaaliin, kognitiivisiin ja mielikuvtuksellisiin havaintoihin (esim. Berleant 1992; Brady 2003).

Lomailevan havainnoinnin ”moodissa” eläydyn paikan tunnelmaan lomailijan näkökulmasta. Etnologi Orvar Löfgren (1999) on jäljittänyt länsimaisen lomailukulttuurin historiaa, ja lähestyn hänen jäljillään lomailua (*vacationing*) opittuna tapana ja vakiintuneina käytäntöinä. Uppoudun mukaan, seuraan ehdotettuja reittejä ja teen asioita, joita paikoissa yleensäkin tehdään (esim. kylven, katselen eläimiä, ihailen kasveja, luen infokylttejä, maistan ruokia ja lepäilen rantatuolilla). Samalla kuitenkin pidän analyttisen havainnoinnin ja kriittisen katseen mukana: huomioin kuvastoa, materiaalisuutta, kieltä, toimintaa ja merkityksiä, joiden kautta paikka rakentuu.

Kävelyllä ja kuljeskelulla on tärkeä rooli havainnoinnissani. Metodina kävelyllä on pitkät perinteet humanistissa ja sosiaalitieteissä (esim. Evans & Jones 2011; Salmela & Valtonen 2019; Solnit 2000) ja sitä on hyödynnetty taiteen kentällä niin työväliseen kuin valmiissa teoksissa osallistumisen tapana (esim. Evans 2012). Paikkoihin tutustuminen kokemuksellisesti on olennaista niiden ymmärtämisessä. Suhtaudun tutkijan rooliini aktiivisesti, passiivisen

tarkkailun sijaan. Kokemukseni on väistämättä subjektiivinen, mutta etsin paikoista myös yleistettäviä piirteitä.

Tallennan havaintojani kohteissa valokuvaamalla ja videoimalla (poislukien kohteet, joissa on ollut kuvauskielto, kuten useimmissa kylpylöissä). Käynnin jälkeen kuvailen kokemuksiani ääninauhalle sekä kirjoittamalla. Kuvaamisella on työssäni tutkimuksellinen tarkoitus, mutta se rinnastuu myös lomavideoiden ja turistikuvien ottamisen perinteeseen (esim. Löfgren 1999).

Lähdetään seuraavaksi vierailulle kohteisiin.

Trooppisen luonnon esityksiä: lämpöä ja aurinkoista kuvastoa

Avaan lomakeskuksen oven.
Astun sisään kasvihuoneeseen.
Menen liukuovista eläintarhan sisätilaan.
Päsen hissillä sisäkesämaailmaan.
Laskeudun portaita alas kassalle.
(poimintoja eri kohteiden muistiinpanoistani)

Mistä tiedämme, että olemme saapuneet trooppiseen kohteeseen? Nimeämisellä ja kehystämällä on tässä merkittävä rooli (Sysser 2018, 44), mutta lisäksi mielikuvaa ja kokemusta trooppisuudesta luodaan materiaalisilla keinoilla. Koh-

teissa on koneellisesti ylläpidetty ”trooppinen” ilmasto ja ”trooppista” ympäristöä luodaan pääosin sisätiloihin tai kesäkaudella ulkotiloihin. Paikkoja sisustetaan trooppiseen viittaavasti, ja niissä tarjotaan kehollisia kokemuksia sekä kannustetaan tekemään monenlaisia asioita, kuten esimerkiksi uimaan lämpimässä vedessä tai tutustumaan trooppisiin lajeihin. Tilalliset ja visuaaliset ilmeet ovat usein aurinkoisen kirkkaila väreillä toteutettuja ja kuvitukseltaan runsaita. Interiöorit poikkeavat suomalaisista arkiympäristöistä (Sysser 2018, 29), kuten kodeista tai julkisista tiloista (vrt. kirjastot, virastot, ostoskeskukset).

Edellä olevista muistiinpanoistani

välittyy siirtymä ulkotodellisuudesta sisään kohteiden maailmaan. Usein sisään mennään kassan kautta. Lähes kaikkiin kohteisiin on pääsymaksu tai toimintaan osallistuminen on pääosin maksullista. Tämä voi rajata jonkin verran kävijöitä, mutta tässä artikkelissa en tarkastele sitä, keitä kohteissa kävijät tarkemmin ovat. Kohteiden välillä on eroja kaupallisuuden asteessa ja roolissa: osassa kerätään pääsymaksua suojelutyön rahoittamiseksi ja toisissa vain liiketoiminnan vuoksi.

Monesti jo ovella tunsin vastaan tulvivan lämmön, jolloin kontrasti ulkoilmaan oli suuri. Suurimmillaan lämpötilaero oli yhdellä vierailuistani 50 astetta

Kuva 2. Korkeasaari, 24.2.2020.

(ulkona $-18\text{ }^{\circ}\text{C}$ ja sisällä $+32\text{ }^{\circ}\text{C}$). Lämpö onkin aineistoni kohteita selkeästi yhdistävä piirre. Joissakin kohteissa trooppisuutta käytetään lähes synonyymina lämmölle.

Lämpö on yksi tärkeimmistä tekijöistä, joilla trooppisuuden toiseutta globaalissa pohjoisessa tuotetaan. Huat (2008, 1) tuo esiin, miten trooppisen ajatellaan kapeasti tarkoittavan lämmintä säätä. Samoin Arnoldin (1996, 142) mukaan tropikalistisesti tropiikki ymmärretään juuri kuumana ja kosteana, vaikka alue jakautuu myös kuivempaan savanneihin ja viileämpiin vuoristoalueisiin. Helle ja kuumuus ovat olleet myös suomen kielessä merkittäviä tropiikin määrittäjiä. Europaes käänsi vuonna 1853 ruotsin sanan *tropik* suomeksi ”helle-maa, helle-ala” (Koukkunen 1990). Suomen ilmastossa hellettä on lyhyen ajan vuodesta, joten eroavaisuuk-sien korostamisella on mainosarvoa.

Näen kaksi apinaa palmuissa kiipeilemässä (toisella on pieni hattu päässä), sammakko, norsu, delfiini, keltainen käärme, jonka suusta ja kyljistä suihkuaa vettä. Sininen käärme ja valas ovat lasten liukumäkiä. Ylätasanteella on sisustettu paikka uimavalvojalle, sitä ympäröi Valion mainosaurinkovarjo, kaksi pientä tuuletinta ja gorillapatsas, jolla on maalatut gepardikuosiset uimahousut ja banaani-kaulakoru. (Kylpylä 2, 24.10.2017)

Sukelletaan aineistoni kaupallisimpaan päätyyn. Täältä on helppo aloittaa, sillä kuvasto on yhteneväistä ja tunnistettavaa. Voimme leikkiä, että olemme tropiikissa. Kylpylän korkea ilmankosteusprosentti imitoi trooppista ilmaa ja lämpimät altaat meriä. Puitteet on luotu hauskanpidolle. Yleisilmeeltään värimaailma ja valaistus ovat kirkkaita, materiaalit siistejä ja kestäviä. Sisustuksessa trooppisuuteen viittaavat eläinpatsaat ja tekokasvit. Trooppista maisemaa kuvataan palmurantoina, kirkkaina taivaina ja vesiputouksina seinämaalauksissa tai valokuvaprinteissä. Visuaalisuudessa on oma tunnistettava estetiikkansa, jossa voi nähdä tyyllisesti yhteyksiä muun muassa sentimentaaliseen kitschiin ja kaupallisuudessaan populaarikulttuuriin (ks. lisää Ryyänen & Sysser 2021).

Kaikissa aineistoni kohteissa voi nähdä kasveja ja eläimiä, joko eläviä tai keinotekoisia. Edellisen muistiinpanon eläimet esitetään karikatyyrisesti ja ne ovat hauskuuttamassa lasten alueella tai leikkivälineinä. Näissä kohteissa esitys trooppisuudesta on siis viihteellinen.

Vaikka kyseessä ovatkin vain kuvat ja tulkinnat eläimestä, kriittisesti luettuna tämän voi nähdä välineellistävän suhdetta eläimeen. Karikatyyrinen esitystapa etäännyttää vaikkapa gorillan mielikuvitushahmoksi. Tämä mielikuvakin kuitenkin pohjaa todelliseen olentoon,

joka voi esimerkiksi olla uhanalainen. Juuret esityksiin voivat löytyä viihdekulttuuriin tropiikin kuvauksista, jotka Marjo Kaartinen (2004, 117) näkee sekoituksena ”– – mielikuvitusta ja kolonialistista kokemusta – – jossa maantieteellisillä tosiasioilla tai lajien levinneisyyskartoilla ei ole varsinaista roolia”.

Jatketaan seuraavaksi elävien lajien pariin:

Kävelen erilaisten terraarioiden ohi. Tuntuu, että kaikki eläimet ovat liikukumattomia. Alan mieltä, ovatko jotkut eläimet muovia. Jokaisen terrarion yläpuolella on infotaulu, jossa kerrotaan lajin nimi suomeksi ja latinaksi, tuntomerkit, pituus, levinneisyys, elinympäristö, ravinto ja lisääntyminen. (Eläintarha 1, 11.10.2017)

Niissä kohteissa, joissa on eläviä trooppisen vyöhykkeen kasveja tai eläimiä, on välttämätöntä jäljitellä tropiikin olosuhteita, jotta lajit pysyvät elossa. Useimmat näistä kohteista tekevät suojelu- ja tutkimustyötä. Siten trooppisuuden kuvaaminen ja käsittäminen on usein monipuolisempaa, ja lajeista sekä niiden elinolosuhteista on monenlaista tietoa tarjolla. Lajien lisäksi trooppista ympäristöä saatetaan visuaalisesti vahvistaa esimerkiksi sademetsää tai aavikkoa kuvavilla seinämaalauksilla. Vaikka kohteissa esitellään eläviä lajeja, alkoivat keino-

tekoiset puitteet välillä ohjata kokemustani. Raja rakennetun ja elävän välillä hämärtäytyi, kun esimerkiksi epäilin eläinten olevan muovia. Sen sijaan selkeältä tuntui raja ihmiskävijän ja kohteessa elävien lajien välillä, koska suurin osa eläimistä nähdään lasin tai muun aidan takaa.

Tropiikkia kuvataan toistuvilla symboleilla

Historiallisesti tropiikkia on kuvattu ensisijaisesti luontonsa ja ympäristönsä kautta (Arnold 1996, 141–168; Kaartinen 2004, 115–147). Sama toteutuu aineistossani: trooppisuus rakentuu juuri luonnon simuloimiselle tai esittämislle. Tuon luonnon voi nähdä tiivistyvän monesti käsitteisiin ranta ja viidakko. Kaartinen on huomannut, että yleisimmissä mielikuvissa tropiikki on ”palmurantoja tai kosteita, viljejä sademetsiä” (Kaartinen 2004, 121).

Historioitsija Nancy Leys Stepan on tutkinut trooppisen luonnon representaatioita ja jäljittänyt erityisesti visuaalisia keinoja, joilla trooppista luontoa on kuviteltu ja tuotettu länsimaisessa mielikuvituksessa. Trooppisen luonnon tropikalisoimisella on juuria niin taiteessa kuin tieteessä esimerkiksi maisemamaalaus, karttojen tai lääketieteellisten valokuvien muodossa. Ajallisesti Stepan jäljittää tyyppillisimmän käsityksemme

tropiikista (sisältäen tietyt helposti tunnistettavat kasvit, eläimet, kansat ja taudit) ja tätä käsitystä esittävät kuvat moderneiksi, eli syntyneiksi valistuksen jälkeisenä aikana. (Stepan 2001.)

Kun vertaan omia tutkimuskohteitani Stepanin analyysiin, niissä näkyi eniten juuri tunnistettavia kasveja ja eläimiä, vaikka harvinaisempia lajeja esitelläänkin puutarhoissa ja eläintarhoissa. Toistuvimpia symboleita ovat palmut. Niitä esiintyy monessa muodossa: elävänä, muovisina, piirrettyinä, yrityksen logoina tai vaikka valokuvatapettiin printattuna. Stepanin mukaan juuri palmupuut ovat nousseet ajan myötä laajasti symboloimaan tropiikkia. Kuvat palmusta eivät niinkään ole viestineet kasvitieteellisestä lajista, vaan kuvitteellisesta uppoutumisesta kuumiin kohteisiin. (Stepan 2001, 19.) ”Palmu” kuvataan usein yleistävästi, ei välttämättä tunnistettavasti tietyn lajin palmuksi. Voi olla, että tällainen ”yleispalmu” on mukana luomassa mielikuvaa jonkinlaisesta ”yleistropiikista”, paikasta jonka tärkeitä ominaisuuksia ovat lämpö ja vehreys. Symbolina palmulla on selkeästi edelleen voimaa mielikuvien ja paikan tunnun herättäjänä.

Muita trooppisuuden representatioissa toistuvia symboleja ovat esimerkiksi ”trooppiset hedelmät”, aurinko, turkoosi vesi, ”eksoottiset” kukat (ku-

ten hibiscus tai orkidea), hiekkaranta, drinkkilasi ja aurinkotuolit. Eläimistä kuvastossa näkyy tyyppillisimmin apinoita, flamingoja, papukaijoja, tiikereitä, kaloja, merihevosia tai delfiinejä (ks. myös Ryyänen & Sysser 2021; Sysser 2018). Tyyppillisimpien symbolien toistuvuus tuo esiin sen, että kyse ei ole sattumasta, vaan vakiintuneista symboleista, joilla on jo pitkät juuret.

Stepanin edellä mainitun jaottelun kaksi viimeistä luokkaa, kansat ja taudit, eivät sen sijaan juurikaan näy aineistossani. Tropiikkiin paikantuvien kansojen ja ihmisten näkymättömyys herättää erityisesti kysymyksiä. Kuljetaan kohti tätä problematiikkaa.

Nousen altaasta ja käyn aurinkotuolille makoilemaan. Tuoleissa tai viereisissä palmunlehtimajoissa ei ole ketään. Tuntuu oudolta maata rantatuolilla ilman rantaa. (Kylpylä 1, 16.4.2017)

Vaikka simuloitut maisemat saattoivat herättää outouden tunnetta, niiden mietityttävimmäksi piirteeksi nousi ihmisten puuttuminen kuvastosta. Tämä oli yksi tärkeimmistä aiemman tutkimukseni havainnoista: suomalais-trooppisessa konstruktiossa ei juuri nähdä tropiikin ihmisiä tai kulttuureita (Sysser 2018, 45). Sen seurauksena rakennettua trooppista ympäristöäkään, kuten kaupunkia tai rakennuksia, ei näy kuvastos-

sa, lukuun ottamatta muutamia palmumajoja tai tiki-baarikatoksia (ks. myös Ryynänen & Sysser 2021). Tämä rinnastuu matkailumainosten tyyppilliseen tropiikkiin esitystapaan, jossa palmuranat ja turkoosit meret hohtavat autioina tai niillä nähdään pääasiassa valkoisia turisteja lomailemassa (esim. Linna 2012).

Ihmisten puuttuminen länsimaisesta trooppisuuden representaatioista laajemminkin ihmetyttää. Kun lähes puolet maapallon väestöstä asuu tropiikkiin alueella, on ristiriitaista, että heitä ei nähdä osana tropiikkiin kuvastoa. Ihmisten puuttumisen yksi syy voi olla kolonialistisissa asenteissa ja luontoon keskittyvässä kuvaamisperinteissä, joissa luonto ja maisema on nähty houkuttelevana, kun taas paikallisiin asukkaisiin on saatettu suhtautua ennakkoluuloisemmin ja pelokkaammin (esim. Kaartinen 2004). Toinen mahdollinen syy ihmisten puuttumiseen voi liittyä moraalisiin kysymyksiin: luonnon ja eläinten välineellistämisen nähdään moraalisesti vähemmän ongelmallisena kuin sen kohdistuminen ihmisiin (Hage 2017, 24).

Toisaalta herää kysymys: jos vaikka aineistoni kohteiden maisemamaalauksissa tai muissa materiaalisissa ympäristöissä olisi enemmän tropiikkiin alueen ihmisten kuvauksia, millaisia representaatioita olisivat? Keitä valittaisiin ja missä asemassa? Arvelen, että tämä johtaisi

Kuva 3. Korkeasaari, 24.2.2020.

vaikeisiin asetelmiin ja voisi luoda syrjiviä kuvauksia. Siten on ymmärrettävää, että ihmiset on jätetty pois. Ihmisten kohdalla stereotyyppisyys, syrjivyyt tai alistavuus siis tunnistetaan paremmin kuin kasvien ja eläinten kohdalla.

Myös muita elementtejä on rajattu näkyvistä. Kävijä ei esimerkiksi näe kylpylän lämmitys- ja puhdistuskoneistoja kellarikerroksessa, kasvitieteellisen istutushuoneita tai eläintarhan eriöiden takatiloja. Ne vertautuvat teatterin kulissemiin, eikä kävijälle olekaan olennaista tai tarpeellista päästä niihin. Kulissien tarkoituksena on säilyttää sekä illuusio esitettävästä maailmasta että työntekijöiden ja eläimien rauha.

Trooppisuuden kuvauksista on useimmiten karsittu myös mahdolliset vaarat ja vaikeudet. Aiemmassa tutkimuksessa on huomattu, että tropiikkiin yhdistetään myös ”helvetillisiä” piirteitä eli yleistetään tropiikkia tautien, vaarallisten eläinten, hirmumyrskyjen tai taantumuksen kautta (esim. Arnold 1996, 149–157; Kaartinen 2004, 132–139; Stepan 2001, 21). Aineistossani kuitenkin painottuu ”paratiisillinen”, vaikka joitain viittauksia ympäristökriisiin alkaa näkyä suojele- ja tutkimuskohteiden sisällöissä.

Suomalaisten standardien mukaisesti tutkimuskohteeni noudattavat siisteyttä ja erilaisia turvallisuusmääräyk-

siä. Orgaanisen aineksen ja rakennetun ympäristön yhdistelmä vaatii paljon työtä ja säätelyä, joten tuloksena on hallittu tulkinta trooppisuudesta. Kohteissa on usein mahdollista nähdä kaikenlaisia huoltotöitä: remonttia, siivousta, kastelua tai somistusta. Siisteyteen ja hallintaan pyrkiminen vertautuu jollain tavalla läntisiin pyrkimyksiin kesyttää trooppisuutta ja rajata siitä kuluttajalle sopiva versio. Tätä pyrkimystä vasten oli kiinnostavaa löytää yksityiskohtia, jotka kulkevat sitä vastaan. Esimerkiksi puhutaan turkoosin allaskaakelin saumaan alkaa kertyä kalkkikerrostumia, puutarhojen kasvit eivät pysy rajatussa paikassaan vaan hyödyntävät tilan rakenteita, tai eläintarhojen eläimet pysyttelevät piilossa yleisön odotuksista huolimatta.

Elämyksiä ja toimintaa säältä suojassa

Kalat uivat yläpuolellani, sivuillani, ympärilläni. Vain tunnelin kaareva lasi erottaa meidät, minä kävelen täällä ja hengitän tätä huoneenlämpöistä ilmaa. Keltaiset, siniset, harmaat, kimaltavat merenelävät liikkuvat pyrähdellen ja soljuen. Tuolta kajastaa valo, niin kuin se tulisi merenpinnan yläpuolelta. (Eläintarha 3, 25.6.2020)

Aineistoni kohteita voi luonnehtia kokonaisvaltaisiksi ympäristöiksi ja niis-

sä pyritään luomaan moniaistinen kokemus. Minulle vierailut tuntuivat vahvan kehollisilta. Lämpötila, ilmankosteus ja valon määrä ovat useassa kohteessa korkeampia, kuin yleisesti suomalaisissa sisätiloissa. Kohteissa voi usein aistia erilaisia tuoksujia.

Paikkojen tilalliset ratkaisut vaikuttavat kävijään kehollisesti jopa siinä, miten kuljetaan esimerkiksi kapeaa polkua kasvien välistä, matalasta tunnelista tai päälle avautuvaa akvaariota katsellen. Tuntoaistia aktivoidaan erityisesti uimakohteissa, kun niissä ollaan vähässä vaateuksessa ja veden ympäröimänä. Valitsevan äänimaiseman lisäksi joissakin kohteista on selkeästi suunniteltu taustanauha, esimerkiksi eläinten ääniä tai musiikkia. Monissa kohteissa on erilaisia ruokailupalveluita ja joissakin trooppisesti teemoitettuja tarjoiluja. Näiden kautta kävijä voi saada käsitystä tropiikista myös makuaistillaan.

Kulttuurisina olentoina tuntemuksemme eivät ole pelkästään fysiologisia, vaan ne tuottavat myös assosiaatioita ja tiedollisia merkityksiä (Berleant 1992, 28–29). Näin kokemus kohteissa voi olla parhaimmillaan hyvinkin monimerkityksellinen, jota se usein on minullekin ollut. Lomailevan havainnoinnin kautta heittäydyin vaikuttamaan kohteista aistiympäristöinä.⁶

Sukellan vesisuihkujen ohi altaan lämpimään veteen. Käännyin kellumaan selälleni. Aaltokone käynnistetään. Pompin ja keinun, minua alkaa nauattaa. Varon, ettei aalto kuljeta minua päin muita uiskentelijoita. (Kylpylä 3, 8.7.2020)

Pääsin tekemään monenlaista. Lähes joka kohteessa kuljin määritettyä reittiä, viihdyin, rentouduin, seurailin (esimerkiksi eläintä tai kasvia), kuuntelin, haistoin, kuvasin, ostin jotain ja söin tai join. Näiden lisäksi kylpylä- ja vesiliikunta-kohteissa peseydyin, kylvin, uin, saunoin, leikin vedessä ja katsoin sisäsurffaamista. Suojelu- ja tutkimustyötä edistävissä kohteissa etsin tietoa, luin, tarkkailin ja opin.⁷ Paikoissa oli eroja juuri aktiviteettien kannalta, ja ne voisi karkeasti jakaa nautinnollisiksi ja tiedollisiksi. Nämä voivat myös kohdata, sillä joissakin kohteissa kehollinen hauskanpito ja oppiminen yhdistyvät. Lapsiperheet ovat tärkeä kohderyhmä, joten aktiviteetteja ja ilmapiiriä on usein suunniteltu erityisesti heidän näkökulmastaan.

Keinotropiikeissa vierailua tarjotaan arjesta irtautumiseen. Tyypillisesti vietetään aikaa perheen ja ystävien kanssa tai otetaan aikaa itselle. Historiallisesti tropiikki on merkinnyt länsimaisille ihmisille paikkaa kokea luonnon ihmeellisyyttä ja täyttää kaipuuta johonkin ”luonnollisempaan”, alkukantaisem-

paan ja autenttisempaan elämään, vastapainoksi modernin elämän koneistolle (Bowd & Clayton 2019, 15). Vaikuttaa siltä, että tuota haavetta toteutetaan edelleen suomalais-trooppisissa kohteissa ihmettelemällä trooppisia lajeja tai keskittymällä kehon lepuuttamiseen vapaapäivänä.

Lomailevan havainnoijan tupla-roolini tulee näkyväksi juuri aktiviteettien kautta. Tein asioita, jotka on ajateltu ei-työksi, kohteissa, jotka ovat vapaa-ajanviettopaikkoja. Vierailin niissä kuitenkin työni puolesta, joten en voi sanoa viettäneeni vapaa-aikaa, vaikka se siltä olisi näyttänyt tai jopa tuntunut.

Kaivan kameran esiin. Linssi ja näyttö huurtuvat ja ensimmäisistä kuvista tulee sumeita. (Sisäpuutarha 3, 28.2.2020)

Kuvaaminen on yleisesti toimintaa, jota paikoissa kävijät tekevät paljon. En siis erotu kauheasti joukosta, vaikka kuvaisinkin kasvin sijaan sen vieressä olevaa sähkökaappia. Lomailijan tyyliin otin myös selfieitä itsestäni joissakin kohteissa. Turistikuvauksen perinne, media ja kirjallisuus rakentavat osaltaan odotuksia ja haaveita kohteita kohtaan (Urry 2002). Internetin ja sosiaalisen median rooli tässä on vahva.

Astun ulos syksyn iltaan, tunnen huurteen hengityksessä ja hiukset pipon alla kylminä. Kävelen parkkipaikan läpi, asemalle on vielä kaksi kilometriä (Kylpylä 2, 24.10.2017)

Yksi kiehtova huomio syntyi jo matkalla kohteisiin. Kuljin paikkoihin julkisilla ja usein matkaani sisältyi kävelemistä. Päädyin minulle kokonaan tuntemattomille alueille, mikä oli kiinnostavaa. Käveleminen paikallisen maiseman kautta ”trooppiseen” sisämaailmaan loi kiinnostavan siirtymän ja herätti pohtimaan rakennettua ympäristöämme sekä ulko-

ja sisätilan ristiriitaa.

Kirjoittaja-kuraattori Shane Reiner-Roth (2018) ajattelee arkkitehtonisen sisätilan (*architectural interior*) vaikuttavana esteettisenä välineenä, muiden vaikiintuneiden ilmaisumuotojen rinnalla. Hän päätyi tähän tutkiessaan Tropical Islands -lomakeskusta Saksan Brandenburgissa. Entiseen zeppeliinihangaariin luotu valtava ”trooppinen” teemapuisto/resortti on toiminut vuodesta 2003 ja pitää sisällään muun muassa maailman suurimman sisäsademetsän, ”trooppisen meren”, ”trooppisen kylän” ja paljon

Kuva 4. Surf House Helsinki, 24.6.2020.

ruokailu- ja yöpymisvaihtoehtoja kävijöilleen. (Tropical Islands, ei pvm.) Tähän verrattuna Suomeen sijoittuvan aineistoni kohteet ovat mittakaavassaan hillitympiä.

Kulttuurimaantieteilijät Thomas Blom ja Mats Nilsson näkivät vuonna 2012 keinotekoiset luontokohteet, kuten kylpylämaailmat tai hiihtotunnelit, kasvavana turismin muotona. Yhä kokonaisvaltaisemmat elämiskonseptit tarjoavat entistä laajemmat mahdollisuudet toimintaan, nauttimiseen ja kuluttamiseen – kaikki saman katon alla. (Blom & Nilsson 2012.) Saman katon alle voidaan mahduttaa myös hyvin erilaisia kulttuurisia teemoja. Tuotetut ja teemoitetut ympäristöt muodostavat näin omia hypertodellisuuksiaan (*hyperréalité*, ks. Baudrillard 1981), joissa maantieteelliset faktat sumenevat. (Urry 2002.)

Suomalais-trooppisuuden merkityksiä kolonialismin värittämänä

Tulkintani mukaan trooppisuutta jäljittelevissä kohteissa välittyvä tropiikista lämmin, kiehtova, hyödyllinen, hygieeninen, toiminnallinen, viihdyttävä, hauska ja kesytetty kuva. Trooppisen vyöhykkeen laajuuden takia kuva on väistämättä valikoitu ja useimmiten se rajautuu nautinnon kautta. Troop-

pisuus tehdään helposti lähestyttäväksi. Keinotrooppisen kokemiseen ei liity pitkää lentomatkaa, malarialääkitystä tai kielimuuria. Blom ja Nilsson näkevät, että olemme kuluttajina tietoisia siitä, että monet keinotekoiset luontokohteet tarjoavat vain rajallisen annoksen ”alkuperäisestä” luonnosta. Silti hyväksymme tämän, koska kohde on helposti saavutettavissa. (Blom & Nilsson 2012.) Samaa voi pohtia myös aineistoni kohdalla: kuinka paljon kävijä miettii sitä alkuperää, johon kohde viittaa? Tämä riippuu varmasti kohteesta: tiedettä tekevissä kohteissa lajien alkuperä merkitään selkeästi, kun taas teemapuistotyylisissä viittaus trooppisuuteen rakentuu mielikuvien pohjalta.

Trooppisuuden esittämisessä ja kokemisessa korostuu harvinaisuus. Suomalaiselle on harvinaista nähdä omin silmin eläviä trooppisia lajeja – banaanikasvi kukkimassa tai krokotiili ruokailemassa – tai kokea yhtä kuumaa ja kosteaa hellettä tai lämmintä merta, jotka ovat mahdollisia tropiikissa (ainakin joissain osissa). Bowd ja Clayton (2019, 11) esittävät, että näitä tuntuja materiaalisia eroja ei tulisikaan ohittaa, sillä ne koetaan ja tunnetaan vahvasti, ja yhtäältä trooppisuuden konstruktiot rakentuvat konkreettisten kokemusten pohjalta.

Joitakin kohteista mainostetaan ”ikuisen kesän” ajatuksella. Tämä tukee

aiemmin esittämäni havaintoa, että troppikalismissa tropiikki nähdään jatkuvan, tasaisen lämmön paikkana, vaikka todellisuus siellä voisi olla myös viileämpää tai jopa polttavan kuumaa. Mielikuvat eivät silti yksin luo lämpöä, vaan Suomessa siihen tarvitaan isoja lämmitysjärjestelmiä sekä erilaisia rakennus- ja eristämiskäisuja.

Filosofi Madalina Diaconu kirjoittaa säään vaikutuksesta urbaaniin elämään: sivilisaation myötä riippuvuus säästä on vähentynyt muun muassa rakennusten, liikkuvuuden, vapaa-ajan ja erilaisten varusteiden (pukeutuminen, kengät, saateenvarjot) keinoin. Ihminen on pyrkinyt luomaan tieteen ja teknologian avulla keinotekoisia mikroilmastoja, joissa eri vuodenaajat ovat läsnä: syksy kaduilla, talvi teollisesti jäädytetyissä pakkasissa, kuuma kesä kasvihuoneissa ja ikuinen viileä kevät ilmastoiduissa toimistoissa. (Diaconu 2019, 41–43; ks. myös Diaconu 2016.) Sää ja sen kanssa selviäminen ohjaavatkin merkittävästi ihmisten suhdetta ympäristöihinsä (esim. Rantala, Valtonen & Markuksela 2011). Suomessa on vaihtuvat vuodenaajat ja suuri osa vuodesta ankaraakin säätä, silti sisätiloissamme olemme tottuneet tasaisuuteen. Kuten valokuvaaja Markus Jokela (2009, 17) ilmaisee: ”Suuren osan elämästään suomalaiset viettävät 21–22 asteessa kellertävässä keinovalossa.”

Tärkeä ominaisuus, jolla kohteet mainostavat ja jota moni niissä kävijä tavoittelee, on jonnekin ”toisaalle” pääseminen. Tropiikin kuvaamiseen on muodostunut toistuvia esitystapoja, jotka kehittyivät kolonialismin myötä. Pyrkimyksenä oli esittää trooppista vyöhykettä eurooppalaisille, mutta toiseuden kuvauksilla rakennettiin myös eurooppalaista maltillisuuden ja kovan työn teon identiteettiä. (Stepan 2001, 17–18, 35–36.) Suomessa vallitsee samoin ahkera työkuultuuri. Tätä taustaa vasten ei ole ihme, että kohteissa käymistä tarjotaan virkistykseksi työn tai muiden velvoitteiden keskelle tai että ne myös siltä tuntuvat. Lomailua konstruoidaan usein kulttuuristen erojen kautta (Löfgren 1999).

Suomessa trooppisuuden toiseuttamisesta ei juurikaan keskustella. Troppikalismi ei ole vakiintunut käsite verrattuna esimerkiksi orientalismiin. Etnisyyteen pohjaavaa toiseuttamista ja rodullistamista käsitellään ja puretaan esimerkiksi kulttuurin kentällä sekä kulttuurintutkimuksessa (ks. esim. Leppänen 2017; Lindfors 2016; Westinen & Lehtonen 2016) ja keskustelut kulttuurisesta omimisesta ovat laajentuneet myös valtamediaan muun muassa saamelaisstereotyyppioihin ja rasistisiin tuotemerkkeihin liittyen (esim. Konttinen 2020; Rasmus 2019). Suomen ja kolo-

nialismin suhteen käsittelyyn on selkeää uutta kiinnostusta niin tutkimuksessa kuin julkisessa keskustelussa. Tämä kertoo arvomuutoksesta sekä halusta historian moniäänistämiseen ja globalistamiseen. (Lahti & Kullaa 2020.) Trooppisuus-käsitteen kohdalla ei kuitenkaan vielä tunnisteta sen mahdollisia ongelmallisuuksia.

Yhtenä trooppisen luonnon ei-läntisenä konstruomisena, joka tapahtui troopikissa, voi nähdä brasilialaisen maisema-arkkitehdin Roberto Burle Marxin modernistiset puutarhat. Stepan ehdottaa niitä metaforisina paikkoina, joiden

kautta voimme ajatella uudelleen suhdettamme trooppiseen maailmaan ja luontoon laajemmin. (Stepan 2001, 208–239.) Olisiko aineistoni kohteissa kävijän mahdollista pohtia samaa? Tiedän, tämä on toiveikas kysymys, sillä kohteet ovat luonteeltaan vapaa-ajan tai jopa levon paikkoja, joissa mahdollisesti halutaan juuri olla ajattelematta politiikkaa, historiaa tai ilmastoja. En kiistä levon ja hauskanpidon arvoa, vaan tuon keskusteltavaksi, että niiden lomassa pohdinnat maailman tilasta saattavat hiipiä mieleen ja kohteissa niihin tarjoutuu moniaistinen mahdollisuus.

Kuva 5. Oulun kasvitieteellinen puutarha, 20.7.2020.

Keinotrooppisuus kuvastaa monimutkaista aikaamme

Astun ulos lokakuun harmaaseen valoon. Kohta puutarha sulkee ovensa tältä päivältä, keinoaurionvalot syytetään ja perhoset saavat lennellä rauhassa, ilman kenenkään katseita. (Sisäpuutarha 1, 23.10.2017)

Keinotrooppisuuden ilmiö materialisoituu paikoissa ja tuotteissa, jotka on kehystetty trooppiseksi tai joissa simuloidaan trooppisuutta. Trooppisuutta konstruoidaan suomalais-trooppisissa yleisökohteissa trooppisen luonnon kautta tai hyödyntämällä trooppisuuteen assosioituja mielikuvia esimerkiksi lämmöstä ja lomailusta. Kohteet ovat vaikiintuneet osaksi suomalaista vapaa-ajan viettoa.

Monet aineistoni kohteet on tarkoitettu virkistymiseen ja niitä mainostetaan siltä kannalta. Kohteissa voi kokea esteettisiä elämyksiä sekä läsnäoloa läheisten kanssa. Niissä toteutetaan monenlaista toimintaa, jota olisi vaativampaa tai jopa mahdotonta tehdä ulkona sääolosuhteissamme. Tarkkaan konstruoidut ja säädellyt tilat poikkeavat suomalaisista ympäristöistä niin lajeiltaan kuin esteettisesti. Tutkimustyötä tekevillä kohteilla on myös tärkeä pedagoginen merkitys kävijälle. Metaforisesti ajatellen suomalais-trooppisissa paikoissa

luodaan eräänlaisia pienoismaailmoja ja hypertodellisuuksia.

Keinotrooppisessa kuvastossa ja kokemuksessa on tiettyjä toistuvia symboleita ja piirteitä, jotka luovat tropiikista kuvaa harvinaisuuksien, kehollisuuden, kuluttamisen, toiseuden, unelmien, nautinnon ja kaukaisuuden luontokohteena. Tämä jatkaa tropiikkiin historiallisia esitystapoja. Mitä vähemmän kohteessa esitellään eläviä lajeja, sitä enemmän se nojaa mielikuvatasoon ja esitys tropiikista on kapeampi. Kun trooppisuutta luodaan kokonaan kuvien, teko-kasvien tai eläinpatsaiden pohjalta, kuva on yhtenäisen positiivinen ja huoleton. Tämä puoli korostuu kaupallisissa kohteissa. Suojelu- ja tutkimustyötä tekevissä kohteissa kuvaa monipuolistavat elävien lajien kirjo ja hankkeiden esittelyt. Tutkimustyö tekee näkyväksi kohteen, ja sitä kautta Suomen, suhdetta tropiikkiin ja laajentaa stereotyyppistä kuvaa.

Keinotrooppisuuden ilmiö ja trooppisuuden representaatiot laajenevat aineistoni ulkopuolelle. Länsimaisesti värittynyt esitystapa on vaikuttanut kohteisiin ja sen voi nähdä kuvastuvan myös ajatusmalleissamme. Suomalaisessa (kulutus)kulttuurissa trooppisuutta esitetään tyypillisimmin paratiisikuvaston kautta (Sysser 2018). Tällainen esitystapa kääntyy helposti eksotisoivaksi ja vahvistaa stereotyyppioita. Nancy Stepan

on ehdottanut, että tuottamamme representaatiot ja ymmärryksemme trooppisesta luonnosta heijastavat poliittisia, esteettisiä ja muita tapoja, jotka joko laajentavat tai rajoittavat mielikuvituksellista suhdettamme luontoon (Stepan 2001, 10–30).

Yksinkertaistavien representaatioiden ongelmallisuus nousee ristiriidasta vallitsevan todellisuuden ja ”unelmatrooppisen” välillä, historiattomuudesta ja paikallisten ihmisten sivuuttamisesta. Jos tropiikki niputetaan vain unelmien lämpimäksi lomapaikaksi, unohtuvat ne moninaiset teemat, joita alueella sijaitseviin maihin ja kansoihin liittyy. Christian Parenti puhuu kaaoksen kääntöpiiristä (*Tropic of Chaos*), sillä maapallon keskileveyspiireille sijoittuu taloudellisesti ja poliittisesti runneltuja valtioita, joihin sodat ja kolonialismi ovat jättäneet pysyvät jälkensä. Näitä kriisejä kiihdyttää nykypäivän ilmastonmuutos. (Parenti 2011.) Kun trooppisuutta ajattelee edes hetken tältä kannalta, paratiisikuva monimutkaistuu.

On tärkeää huomata, että jo termi trooppisuus on yleistävä ja epämääräinen. Tämä voi johtaa väärinkäsityksiin ja mahdollisesti sanan löyhään käyttöön esimerkiksi mainonnassa. Trooppisuus ei ole kuitenkaan neutraali käsite. Nähdäkseni trooppisuuden representaatioita on tarkasteltava tietoisemmin, sil-

lä niiden taustalla vaikuttaa monenlaisia arvoja ja tiedostamattomia ajatusmalleja. Katseeseemme liittyy ymmärrettävästi monia kulttuurisia ehdollistumia, joiden kautta näemme vieraan ihmisen tai paikan. Ajattelutapoja on mahdollista muuttaa, kun huomaa etteivät ne ole ehdottomia vaan kulttuurissa ylläpidettyjä. (Kaartinen 2004.)

Yksisuuntaisen heijastamisen sijaan olisi tärkeää käsitellä vuorovaikutteisuuttamme ja keskinäisiä riippuvuussuhteitamme (esim. Driver & Martins 2005, 5; Said 2007). Globaalien riippuvuussuhteiden hahmottaminen on vaikeaa – myös Said kuvaa niitä hämmentäväksi (mt.) – mutta sille on Suomessakin tarvetta. Haave ”ikuisesta kesästä” on ymmärrettävä Suomessa kylmän ja pimeän talven vallitessa, mutta kuumentuvan planeettamme perspektiivistä se alkaa olla ongelmallinen. Yhä laajemmilla alueilla lämpötila saattaa nousta jopa 50 asteeseen, jolloin ihmisolut alkavat kiehua. Uusi globaali epätasa-arvo on muodostumassa siinä, keillä on varaa ilmastointiin ja keillä ei. (Bowd & Clayton 2019, 302.) Tietoisuus muuttuvista olosuhteista vaikuttaa meihin kokonaisvaltaisesti: ”Pelko ilmastomuutoksesta saa meidät hikoilemaan eri tavalla kuumina kesäpäivinä ja nauttimaan lumesta eri tavalla kuin ennen; tuntemukset voivat hyvin pysyä samana, mutta moraali-

set pohdinnat lävistävät somaattisen heijastuksen” (Diaconu 2019, 43).⁸

Kirjoitan tätä tekstiä lumisena talvena ja tunnistan hyvin lumen katoamiseen liittyvän pelon ja toisaalta teollistuneen maan elämäntyylin kuluttavuuden aiheuttaman häpeän. Anna Kaijser ja Annica Kronsell (2014) ehdottavat ilmastomuutoksen hahmottamiseksi intersektionaalista lähestymistapaa. Heidän mukaansa kysymysten ”miten luontoa esitetään?” ja ”miten ihmisten ja ympäristön välisiä suhteita kuvataan?”⁹ tulisi olla siinä keskeisiä. Näitä samoja kysymyksiä on kiinnostavaa pohtia myös keinotrooppisuuden ja tropikalismien kohdalla. Silloin tulevat näkyviksi vieraiden ympäristöjen toiseuttava esittäminen, ihmisen ja luonnon erillisyyden korostaminen sekä ihmisen valta luontoon. Toisaalta nämä teemat rinnastuvat ympäristön toiseuttamiseen ja luontosuhteeseemme myös paikallisesti. Keinotrooppiikkien valtavat lämmitys-, ilmastointi-, kastelu- ja muut koneistot saavat minut näkemään luontosuhteemme koneellistuneena ja luonnon ihmiselle alistaisena.

Keinotrooppisuuden ilmiö siis kytkeytyy moniaalle, ja monimutkaisessa ajassamme ilmiöt kietoutuvat toisiinsa. Antropologi Ghassan Hage näkee ekologisen kriisin ja rasismien linkittyvän yhteen ja vahvistavan toisiaan. Niiden yhteiset juuret ovat alistamisessa, kolo-

nialismissa ja kapitalismin logiikassa. (Hage 2017.) Sosiaalinen ja taloudellinen hyvinvointi puolestaan edellyttävät planeetan kantokyvyn rajoissa pyysymistä (Vikström, Furman & Rantala 2020, 28). Trooppisuuden kohdalla monimuotoisuuden säilyminen ja sen tärkeyden ymmärtäminen on ratkaisevaa koko planeettamme tulevaisuuden kannalta. Sen puolesta tehdään tärkeää työtä myös Suomessa.

Kolonialismiin kytkeytyvien keskustelujen nousu kuvaa historioitsijoiden Janne Lahden ja Rinna Kullaan (2020, 425) mukaan muutoksen tilaa, jossa suurvaltahegemonioiden murtuessa niiden mahdolliseksi seuraajaksi ei nouse uusi mahtivalta vaan avoimuus uudelleenlaiselle ymmärrykselle esimerkiksi tasa-arvosta ja moninaisuudesta. Tämän vahvistamiseksi on tärkeää katsoa tarkemmin myös suhdettamme tropiikkiin. Keinotrooppisuudesta ja tropikalismista keskusteltaessa katse tulisi kääntää länsimaiseen elämäntyyliin ja sen murrokseen kohti kestävämpää yhteiseloä. On aika huomata trooppisuuden merkitys arjessamme, päivittää ymmärrystämme monimuotoisesta tropiikista ja vahvistaa vastavuoroisuuttamme.

VIITTEET

1. Englanninkielisen termin *tropicality* käännös tropikalismi on peräisin Kaartiselta ja olen jatkanut termin käyttöä, vaikka *tropicality*

voisi olla suomeksi myös ”tropikaliteetti” tai laajemmin ”trooppisuus”.

2. ”[T]emperate-centric, colonial-interested”.
3. ”– [T]he tropics is a place, made up of places that are tropical in the myriad ways that humans inhabit them.”
4. Olen tässä artikkelissa sulkenut päivittäistuotteet pois aineistostani, vaikka niiden tutkiminen on kiinnostavaa. Tuotteiden pakkaukset voi nähdä eräänlaisina tulkintoina ja representaatioina trooppisesta.
5. Tein viisi vierailua vuonna 2017 ja yksitoista vierailua vuonna 2020. Aineisto löytyy osoitteesta: <https://bit.ly/3mt7L1c>
6. Ympäristösuhteiden moniaistisuutta on kattavasti tutkittu esim. Sensotra-hankeessa (Sensory Transformations and Transgenerational Environmental Relationships in Europe, 1950–2020). Ks. myös Järviluoma 2019.
7. Toimintaa voisi listata varmasti paljon enemmänkin, mutta kokosin nyt tyyppisiä asioita, joita kohteissa on suunniteltu vähintään tehtäväksi.
8. ”The fear of climate change makes us sweat differently on hot summer days and enjoy the fresh snow differently than before; the sensations may well remain the same, yet the somatic reflection becomes infused with moral considerations” (Diaconu 2019, 43; käänös kirjoittajan).
9. ”How is nature represented?” and ”How are relations between humans and the environment portrayed?”

KIITOKSET

Haluan lämpimästi kiittää nimettömiä vertaisarvioijia ja *Kulttuurintutkimus*-lehden toimitusta arvokkaista palautteista, jotka sysäsivät merkittävästi eteenpäin niin tätä tekstiä kuin ajatteluaani.

AINEISTO

Sysser, Anna-Sofia (2020) Tutkimusaineisto: ”suomalais-trooppiset” kohteet. Google Maps. <https://bit.ly/3mt7L1c> (Tarkastettu helmikuussa 2021.)

LÄHTEET

Aparicio, Frances R. & Chávez-Silverman, Susana (toim.) (1997) *Tropicalizations. Transcultural Representations of Latinidad*. Hanover: Dartmouth College, University Press of New England.

Arnold, David (1996) *The Problem of Nature. Environment, Culture and European Expansion*. Oxford: Blackwell.

Baudrillard, Jean (1981) *Simulacres et simulation*. Paris: Galilée.

Berleant, Arnold (1992) *The Aesthetics of Environment*. Philadelphia: Temple University Press.

Blom, Thomas & Nilsson, Mats (2012) Utomhusaktiviteter inomhus – framtidens turism?. *Geografiska Notiser* 70:3, 145–149.

Bowd, Gavin & Clayton, Daniel (2019) *Impure and Worldly Geography: Pierre Gourou and Tropicality*. London: Routledge.

Brady, Emily (2003) *Aesthetics of the Natural Environment*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Brah, Avtar (2002) Global mobilities, local predicaments: Globalization and the critical imagination. *Feminist review* 70:1, 30–45.

Césaire, Aimé (1972) *Discourse on Colonialism*. Käänt. Joan Pinkham. [*Discours sur le colonialisme*, 1955.] New York: Monthly Review Press.

Cosgrove, Denis (2005) Tropic and tropicality. Teoksessa Felix Driver & Luciana Martins (toim.) *Tropical Visions in an Age of Empire*. Chicago: University of Chicago Press, 197–216.

Diaconu, Madalina (2016) De caelo urbis. Zur Bedeutung von Klima und Wetter für das Stadtleben. *Forum Stadt* 43:4, 393–407.

Diaconu, Madalina (2019) The Weather-worlds of urban bodies. Teoksessa Richard Shusterman (toim.) *Bodies in the Streets: The Somaesthetics of City Life*. Leiden: Brill, 38–59.

Driver, Felix (2009) Tropicality. Teoksessa Derek Gregory, Ron Johnston, Geraldine Pratt, Michael Watts & Sarah Whatmore (toim.) *Dictionary of Human Geography* (5th Edition). Malden: Blackwell, 777.

Driver, Felix & Martins, Luciana (2005) Views and visions of the tropical world. Teoksessa Felix Driver & Luciana Martins (toim.) *Tropical Visions in an Age of Empire*. Chicago: University of Chicago Press, 3–20.

Dunlop, Storm (2008) Tropics. Teoksessa Storm Dunlop (toim.) *A Dictionary of Weather*. Oxford University. <http://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780199541447.001.0001/acref-9780199541447-e-3837> (Tarkastettu lokakuussa 2020.)

Dunn, Christopher (2001) *Brutality Garden. Tropicalia and the Emergence of a Brazilian Counterculture*. Chapel Hill: University of North Carolina Press.

Evans, David (toim.) (2012) *The Art of Walking: A Field Guide*. London: Black Dog Publishing.

Evans, James & Jones, Phil (2011) The walking interview: Methodology, mobility and place. *Applied Geography* 31, 849–858.

Hage, Ghassan (2017) *Is Racism an Environmental Threat?* Cambridge: Polity Press.

Hanski, Ilkka (2007) *Viestejä saarilta. Miksi luonnon morimuotoisuus hupenee?* Helsinki: Gaudeamus.

Haraway, Donna (2016) *Staying with the Trouble: Making Kin in the Chthulucene*. Durham: Duke University Press.

Huat, Chua Being (2008) Tropics, city and cinema: Introduction to the special issue on cinematic representation of the tropical urban/city. *Singapore Journal of Tropical Geography* 29:3, 1–7.

Jokela, Markus (2009) *Jotain on tapahtunut*. Helsinki: Musta Taide.

Järviluoma, Helmi (2019) ”Kaikki elämän makeus ja riemu”. Aistielämäkerrallisen kävelyn taide ja tiede. Teoksessa Juha Torvinen & Susanna Välimäki (toim.) *Musiikki ja luonto. Soiva kulttuuri ympäristökriisin aikakaudella*. Turku: UTUkirjat, 221–245.

Kaartinen, Marjo (2004) *Neekerikammo. Kirjoituksia vieraan pelosta*. Turku: k&h, Turun yliopisto.

Kaijser, Anna & Kronsell, Annica (2014) Climate change through the lens of intersectionality. *Environmental Politics* 23:3, 417–433.

Kings, A. E. (2017) Intersectionality and the changing face of ecofeminism. *Ethics & the Environment* 22:1, 63–87.

Konttinen, Matti (2020) Rasimitutkija pelkää, että keskustelu kiistanalaisista tuotemerkeistä unohtuu nopeasti – ”Suhde kieleen on yllättävän rakasta ja intiimiä” *Yle* 6.7.2020 <https://yle.fi/uutiset/3-11434482> (Tarkastettu helmikuussa 2021.)

- Koukkunen, Kalevi (1990) *Atomi ja missi: Vierassanojen etymologinen sanakirja*. Porvoo: WSOY.
- Kuortti, Joel, Lehtonen, Mikko & Löytty, Olli (toim.) (2007) *Kolonialismin jäljet. Keskustat, periferiat ja Suomi*. Helsinki: Gaudeamus.
- Lahti, Janne & Kullaa, Rinna (2020) Kolonialismin monikasvoisuus ja sen ymmärtäminen Suomen kontekstissa. *Historiallinen aikakauskirja* 118:4, 420–426.
- Leppänen, Taru (2017) Tuhansia pieniä rotuja Sonya Lindforsin Noble Savagessa. *Kulttuurintutkimus* 34: 2–3, 17–26.
- Lindfors, Sonya (toim.) (2016) *TOISEUS 101 – näkökulmia toiseuteen*. Helsinki: UrbanApa. <http://urbanapa.fi/wp-content/uploads/2012/10/TOISEUS-101-näkökulmia-toiseuteen.pdf> (Tarkastettu tammikuussa 2021.)
- Linna, Anna (2012) *Kolumbuksen jalanjäljissä - Toiseuden representaatiot Latinalaisen Amerikan matkakohdekuvauksissa*. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Löfgren, Orvar (1999) *On Holiday. A History of Vacationing*. Berkeley: University of California Press.
- Nixon, Angelique V. (2015) *Resisting Paradise. Tourism, Diaspora, and Sexuality in Caribbean Culture*. Jackson: University Press of Mississippi.
- Parenti, Christian (2011) *Tropic of Chaos: Climate Change and the New Geography of Violence*. New York: Bold Type Books.
- Park, Chris & Allaby, Michael (2017) *Tropical. A Dictionary of Environment and Conservation*. Oxford: Oxford University Press. <http://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780191826320.001.0001/acref-9780191826320-e-8427> (Tarkastettu syyskuussa 2020.)
- Phillips, Mary & Rumens, Nick (2016) *Contemporary Perspectives on Ecofeminism*. Oxfordshire & New York: Routledge.
- Rantala, Outi, Valtonen, Anu & Markuksela, Vesa (2011) Materializing tourist weather: ethnography on weather-wise wilderness guiding practices. *Journal of Material Culture* 16:3, 285–300.
- Rasmus, Linnea (2019) Pirkka-Pekka Petelius pyytää anteeksi saamelaisia pilkkaavia sketsejään: "Olen valmis keskustelemaan myös muiden vähemmistöjen kanssa" *Yle* 21.11.2019 <https://yle.fi/uutiset/3-11079638> (Tarkastettu helmikuussa 2021.)
- Reiner-Roth, Shane (2018) *Tropical Islands; or, How the Architectural Interior Became the Primary Site of Aesthetic Mediation*. Massachusetts: Massachusetts Institute of Technology, Department of Architecture.
- Ryynänen, Max & Sysser, Anna-Sofia (2021) Making sense of "tropical" kitsch. *Contemporary Aesthetics* 19, <https://contempaesthetics.org/2021/01/08/making-sense-of-tropical-kitsch/> (Tarkastettu tammikuussa 2021.)
- Said, Edward W. (1978) *Orientalism*. New York: Pantheon Books.
- Said, Edward W. (2007) Mikään ei tapahdu eristyksissä. Esipuhe Orientalism-teoksen vuoden 2003 laitokseen. Käänt. Joel Kuortti. Teoksessa Joel Kuortti, Mikko Lehtonen & Olli Löytty (toim.) (2007) *Kolonialismin jäljet. Keskustat, periferiat ja Suomi*. Helsinki: Gaudeamus.
- Salmela, Tarja & Valtonen, Anu (2019) Towards collective ways of knowing in the anthropocene: walking-with multiple others. *Matkailututkimus* 15:2, 18–32.
- Sensotra (ei pvm.) Sensotra. <https://archive.uef.fi/web/sensotra/home/> (Tarkastettu helmikuussa 2021.)
- Solnit, Rebecca (2000) *Wanderlust: The History of Walking*. New York: Viking.
- Spivak, Gayatri Chakravorty (1999) *A Critique of Postcolonial Reason. Toward a History of the Vanishing Present*. Cambridge: Harvard university.
- Stepan, Nancy Leys (2001) *Picturing Tropical Nature*. London: Reaktion Books.
- Sysser, Anna-Sofia (2018) *Tropical Dreams. Representations of the Tropical in Finland*. Espoo: Aalto-yliopisto.
- Teittinen, Antti (2018) Mitä on kulttuuri? *Kulttuurintutkimus* 35:3–4, 1–2.
- Thompson, Krista A. (2006) *An Eye for the Tropics: Tourism, Photography, and Framing the Caribbean Picturesque*. Durham: Duke University Press.
- Tropical Data Hub. James Cook University (ei pvm.) <https://tropicaldatahub.org> (Tarkastettu lokakuussa 2020.)
- Tropical Islands (ei pvm.) <https://www.tropical-islands.de/en/> (Tarkastettu syyskuussa 2020.)
- Urry, John (2002) *The Tourist Gaze*. London: Sage.
- Voipio, Timo (1993) *Tropiikin lahjat. Kahvin, teen ja kaakaon talous- ja sosiaalhistoriaa*. Helsinki: Gaudeamus.
- Westinen, Elina & Lehtonen, Sanna (2016) Mustan miehen etninen toiseus ja vastapuhe suomalaisessa populaarimusiikissa. *Kulttuurintutkimus* 33: 3–4, 15–28.

TaM Anna-Sofia Sysser työskentelee taiteilija-tutkijana muun muassa kirjoittamisen, esityksen ja dokumentaarisen audiovisuaalisen materiaalin keinoin. Sysser tutkii keinoterooppisuuden ilmiötä ja trooppisuuden esittämistä erityisesti Suomessa. Vuosina 2020–2023 hänen työskentelyään tukee Koneen säätiö.